

Info over Voordorp

Liesbeth Simpelaar, april 2021

1. **Ontstaan en eigenheid**
2. **Stedebouwkundig ontwerp**
3. **Architectuur**
4. **Hart van Voordorp**
5. **Weetjes**

1. Ontstaan en eigenheid

Voordorp werd begin jaren negentig gebouwd. De buurt is onderdeel van de wijk Utrecht-Noordoost en ligt aan de rand van de stad, tussen de A27, de Oosterspoorbaan en de spoorlijn Hilversum/Amersfoort.

Het gebied waar nu Tuindorp en Voordorp liggen heette vroeger de Voordorpsche Landen, een uitgestrekt veengebied dat in de Middeleeuwen ontgonnen werd. Het veen werd verscheept naar de stad en gebruikt om de huizen te verwarmen en om op te koken. In de 12de eeuw begonnen de monniken van de Benedictijnerabdij in Oostbroek met de ontginning. Eerst legden ze een dijk aan, de Hoofddijk (waar nu ongeveer de Kardinaal de Jongweg ligt; de Ezelsdijk was deel van de Hoofddijk), om van daaruit weteringen (sloten) te kunnen graven voor de afwatering van het veen. Het gebied werd verkaveld in steeds meer dijken en sloten. Bij de Gageldijk en de Voordorpsedijk groeven de monniken in 1275 de eindwetering. Ten noorden daarvan gingen graven, bisschoppen en rijke families verder met de ontginning

Na de ontginning kwam het gebied lager te liggen en werd het Voorveldse Polder genoemd. In de weilanden stonden molens, boerderijen en bomerijen. Aan de noordkant bevond zich het kerkdorp Voordorp. Nadat het kerkje rond 1550 aan de binnenkant blauw was geschilderd heette het dorp Blauwkapel. Aan dit dorp dankt het huidige Voordorp haar naam.

Kaart 1873 (<https://www.ezelsdijk.nl/wordpress/de-ezelsdijk/historie-ezelsdijk/topografische-tijdreis-door-de-ezelsdijk-en-omgeving/>)

Lange tijd waren er obstakels om de stad ten noorden van de Kardinaal de Jongweg uit te breiden: het gebied boven de Hoofddijk hoorde tot 1954 bij de gemeente Maartensdijk, zodat Tuindorp (gebouwd tussen 1930- 1957) lange tijd bij Maartensdijk hoorde. Het was maar op een paar plekken mogelijk de Hoofddijkse Wetering (die langs de Hoofddijk liep) over te steken, zodat dit water een fysieke barrière vormde. En bewoners van Tuindorp werkten in Utrecht, maar betaalden belasting aan Maartensdijk; een doorn in het oog van de gemeente Utrecht.¹

Ook was door de Kringenwet van 1853 permanente bebouwing nauwelijks mogelijk. Binnen een straal van 300 meter van de forten van de Nieuwe Hollandse Waterlinie waren alleen houten bouwsels geoorloofd, want die konden snel worden afgebroken als het gebied onder water moest worden gezet. Binnen een straal van 1000 meter mochten zonder toestemming geen veranderingen worden aangebracht aan de infrastructuur. Zo belemmerden Fort Blauwkapel en Fort Voordorp (gebouwd tussen 1867-1872 en in gebruik tot 1960) de noordoostelijke uitbreiding van de stad. De Kringenwet werd in 1951 opgeschort en in 1963 definitief opgeheven; in de Tweede Wereldoorlog was duidelijk geworden dat een heel andere, modernere vorm van oorlogsvoering nodig was.²

In de jaren '50 werd Tuindorp-Oost gebouwd, en in 1985 besloot de gemeente om ook woningen te bouwen in het gebied tussen de Voordorpse dijk en de A27. Het bestuur van Ons Buiten, het volkstuincomplex dat daar al lag, verzocht om het volkstuincomplex in de nieuwe buurt te integreren. Dat zegde de gemeente toe. Ook De Pioniers konden hun plek bij de Oosterspoorbaan behouden.

Er werd een prijsvraag uitgeschreven, die leidde tot een publiekprivate samenwerking tussen projectontwikkelaar Bouwfonds en de gemeente Utrecht.

In 1988 is Voordorp ontworpen door de architecten Aat van Tilburg, Theo Bosch en Pietro Hammel. Zorgvuldig dachten deze architecten na over een mensvriendelijk en tuindorpachtig ontwerp; opgave was om aan te sluiten bij het groene karakter van Tuindorp.

Aat van Tilburg ontwierp het stedenbouwkundige plan: de buurt kreeg de vorm van een blad met nerven, waarbij de nerven de gebogen lijnen waren van de straten en de woningen. De hoofd- of middennerf van het blad werd de Aartsbisschop Romerostraat. Omdat dat de enige toegangsweg was tot Voordorp kwam daar kritiek op, en het kostte moeite de NS over te halen om toestemming te geven, want op deze straat moest een oversteek komen over de Oosterspoorbaan.³

Aat van Tilburg ontwierp ook een aantal woningen. De woningen van Theo Bosch kregen een landschappelijk karakter, in overeenstemming met het groen erachter en aan de zijkant. Bosch was een architect met veel aandacht voor de menselijke maat.

Alle buurten in Utrecht-Noordoost hebben een eigen karakter. Burgemeester Aleid Wolfsen schreef dat Lauwerecht knus is, Tuindorp ruim opgezet, Vogelenbuurt intiem, Tuinwijk vooroorlogs, Staatsliedenbuurt naoorlogs, Tuindorp-Oost grootschalig en Voordorp kleinschalig.⁴

In het voorwoord van het ontwerpdocument (1988) schreef A. van Hassel, wethouder Ruimtelijke Ordening:

¹ Arjan den Boer, Bettina van Santen, Ronald Willemsen (2019): *Utrecht bouwt 1945-1975*. Uitgave gemeente Utrecht, Stichting Matrijs, p. 99-111

² Mieke Heurlemans en Bettina van Santen (z.j.): *De Utrechtse wijken. Noordoost*. Uitg Spou/Het Utrechts Archief, p 25-27

³ Zie noot 2, p 89

⁴ Zie noot 2, p. 3

“Voordorp, straks de naam van een van de Utrechtse nieuwe kleine uitbreidingsgebieden. Geen grote woonwijk zoals zijn drie voorgangers: Overvecht, Kanaleneiland en Lunetten, maar een bescheiden wijkje grenzend aan Tuindorp-Oost. Maar voldoende “apart” gelegen om een geheel eigen sfeer te krijgen. (...) Het is een plezierige zaak dat de twee volkstuincomplexen en een aantal sportvelden nagenoeg gehandhaafd kunnen blijven. Zij zijn straks een welkome groene long in de nieuwe wijk. Dat is des te meer nodig omdat ook deze Utrechtse wijk wordt begrensd door een belangrijke verkeersweg, de A27.”

Helaas ligt er inmiddels kunstgras op de sportvelden van USV Hercules⁵, zodat Voordorp minder ‘groene long’ heeft overgehouden.

De straten van Voordorp kregen de namen van vrijheidsstrijders. Op Wikipedia staat het volgende vermeld:

“In Voordorp zijn achttien straten vernoemd naar internationaal bekende vrijheidsstrijders: [David Ben Goerion](#), [Steve Biko](#), [Simón Bolívar](#), [Habib Bourguiba](#), [Pedro Luis Brión](#), [Raden Adjeng Kartini](#), [Samora Machel](#), [Pál Maléter](#), [Tomáš Masaryk](#), [Andrej Sacharov](#), [Pablo Neruda](#), [Agostinho Neto](#), [Kemal Atatürk](#), [Che Guevara](#), [Chico Mendes](#), [Aartsbisschop Romero](#), [Augusto César Sandino](#) en [Tula](#).”

Ook vermeldt Wikipedia een onderzoek van het SCP:

“Volgens een meting van het [Sociaal en Cultureel Planbureau](#)⁶ is Voordorp de beste buurt van de grote steden in Nederland. Bij het onderzoek speelden gegevens over winkels, huisartsen en scholen een rol, maar ook aspecten als geluidshinder, vernieling en vervuiling.” Het betreft hier een onderzoek uit 2006 naar de ontwikkeling van de woonomgevingskwaliteit tussen 1994 en 2005 in de vier grootste Nederlandse steden. Die kwaliteit is berekend aan de hand van het voorzieningenniveau (winkels, huisartsen, scholen), fysieke verloedering (afval op straat, vernielingen) en geluidshinder (vooral van verkeer).

Als resultaat van dit onderzoek staat Voordorp bovenaan op de lijst van tabel 9 op p. 14. Bij de buurten op deze lijst is “in de meeste gevallen” verval en verkeershinder afgenomen in de betreffende periode, samenhangend met een gestegen economisch-sociale status van bewoners. Op tabel 10, p. 15 staat Voordorp op de vijfde plaats in de top van de meest gestegen kwaliteit in buurten.

Het is onduidelijk hoe het SCP komt aan deze berekening. Want als je kijkt naar het voorzieningenniveau: dat is in Voordorp vanaf het ontstaan gelijk gebleven: 0 winkels, 1 huisartsenpraktijk, 1 tandarts en 1 school. En als je kijkt naar de verkeershinder: het is mogelijk dat die voor 1994 al hoog was. Het SCP neemt aan dat die tussen 1994 en 2005 minder is toegenomen dan in andere steden, zo staat op p. 12, en de verkeershinder is vooral gemeten “aan de hand van percepties in het algemeen”. Wat dat laatste betekent wordt helaas in het midden gelaten.

Conclusie moet dan maar zijn dat door het in die periode relatief weinig verval in de buurt, het gelijk gebleven voorzieningenniveau en een aangenomen mindere toename van verkeershinder de woonomgevingskwaliteit in Voordorp door het SCP hoog werd geacht.

⁵ <https://www.usvhercules.nl/voetbal/afgelastingen/>

⁶ <https://scp.archiefweb.eu/#search.1617974031698>. Vul helemaal links ‘Voordorp’ in en de pdf is downloadbaar.

2. Stedebouwkundig ontwerp

Fotodienst GAU, fotograaf, 1996. Cat.nr. 85392, Het Utrechts Archief

De knik in de weg: het hart van Voordorp

Opvallend op bovenstaande luchtfoto is de knik in de A. Romerostraat ter hoogte van de Simon Bolivarstraat. Op die plek hadden de architecten een centrumgebied van Voordorp voor ogen: het parkje als overgangsgebied tussen de woningen en volkstuincomplex Ons Buiten, met een horecagelegenheid en een gebouw voor kinderopvang. Oorspronkelijk was aan de overkant van de Romerostraat, op de begane grond van de Steve Bikoflat, ook een supermarkt gepland. Dit alles omdat vooral Theo Bosch principieel tegenstander was van slaapsteden en monofunctionele wijken. Hij streefde naar een combinatie van verschillende woonvormen en functies (behalve wonen ook recreatie, groen en buurtvoorzieningen).⁷

De bladvorm in Voordorp

Op de luchtfoto is goed te zien dat de straten halfrond liggen, in de vorm van een blad met nerven. De top van het blad ligt aan het eind van de Romerostraat. Daar is een vijver en is een doorgang tussen de huizen naar de twee buitenste ringen gemaakt, zodat je kunt doorlopen of -fietsen naar de Voordorpse dijk. Op die plek, aan het eind van de Kartinistraat, staat een gemaal met een elektromotor en vjzelpomp, dat zorgt voor de waterstand in stad en polder.⁸

⁷ <https://www.bonas.nl/archiwijzer/gegevens.php?inr=0104.00036>

⁸ https://www.gemalen.nl/gemaal_detail.asp?gem_id=971

De buitenste ring van Voordorp is omgeven door een sloot (langs de Kartinistraat en de Augusto Sandinostraat). Alle sloten in Voordorp zijn vermoedelijk verbonden (deels ondergronds) met het water rond Blauwkapel en in de polder.⁹

⁹ <https://waterinfo.rws.nl/#!/kaart/Waterbeheer/>

Aan de oostkant van de Romerostraat zijn twee kleinere bladen zichtbaar. Aan de top van het eerste blad bevindt zich een plantsoen met kinderspeelplek, aan weerskanten ligt de Steve Bikostraat. Ook daar kun je tussen de huizen doorlopen naar het noorden:

Binnenin dit blad ligt een tweede blad met middenin een groen plantsoen, uitmondend op de Simon Bolivarstraat:

Ons Buiten: de groene rechthoek tussen de woningen

Iedere buurt in Utrecht heeft een evenredige hoeveelheid publiek groen. Omdat besloten werd Ons Buiten (privé-groen) te behouden, is de hoeveelheid publiek groen in Voordorp beperkter dan in andere buurten, en dit was reden om Ons Buiten en de sportvelden te bestempelen als de noodzakelijke groene long voor Voordorp, in verband met de nabijgelegen A27.

Dat Ons Buiten mocht blijven bij de bouw van Voordorp was belangrijk voor de tuinders, omdat het complex al een keer was verplaatst om nieuwbouw mogelijk te maken.

Tot 1959 lag Ons Buiten aan de Ezelsdijk. Het was een afscheiding van de volkstuinvereniging van de Volksbond tegen Drankmisbruik, die was opgericht om arbeiders een gezonde, afleidende bezigheid te bieden. De arbeiders zelf vonden het wel aantrekkelijk om zelf groenten en aardappelen te telen, want dan konden ze huishoudgeld uitsparen.

Ons Buiten onderscheidde zich van de Volksbond door de keurige tuinen, die voor minstens de helft bestonden uit siertuin. Ook bouwden de leden een door hen zelf bekostigd clubhuis, waar ze tentoonstellingen en cursussen hielden. Een en ander leidde ertoe dat Ons Buiten voornamelijk bestond uit middenstanders en de 'witte boordenclub' werd genoemd.

Toen na 1954 woningbouw ten noorden van de Kardinaal de Jongweg mogelijk was geworden, moesten zowel de Volksbond (later 'De Driehoek') als De Pioniers en Ons Buiten verplaatst worden. Ons Buiten kreeg een plek in de Voorveldse Polder, midden in de weilanden. Daar herbouwden de leden het clubhuis. Tuinieren bleek er niet eenvoudig: de tuinen stonden regelmatig onder water en er kwamen hazen, konijnen, reeën en otters.

Burgemeester Coen De Ranitz opende in 1963 het nieuwe complex van Ons Buiten. Bij die gelegenheid is een boom geplant met een fraai hek eromheen, de 'Ranitz-boom'. Het hek staat bij de huidige ingang, overigens met een andere boom erin dan toen.

Toen Voordorp werd gebouwd moest Ons Buiten tien tuinen opofferen. Ook het clubhuis moest worden afgebroken, om ruimte te maken voor het centrumgebied met de twee wijkgebouwen. "Achteraf kan worden gesteld dat deze laatste ingreep geheel onnodig is geweest, aangezien de nieuwbouw, die ter plaatse van het oude clubhuis verrees, in de loop

van de laatste twee decennia nauwelijks levensvatbaar is gebleken,” schreef Hans Lagers.¹⁰ Hij doelt op het voormalige café en de bistro precies op die plek, die een heel ander publiek aantrokken dan Voordorpbewoners en vanaf 2011 en 2012 leeg staan.

Foto (1993) open dag van het clubhuis tijdens de bouw van het centrumgebied

Foto clubhuis in 1989 op diezelfde plek, nog omringd door groen

¹⁰ Ans Hobbelink, Hanneke van de Klippe, Hans Lagers (2016): *Tijd van de Tuin*, p. 41: <http://www.onsbuitenutrecht.nl/index.php?section=33&page=281>.

Deze publicatie is de bron voor de info over Ons Buiten. De foto's van het clubhuis en van burgemeester Annie Brouwer in hoofdstuk 5 zijn met toestemming van een van de auteurs daaruit overgenomen.

3. Architectuur

Alle woningen in Voordorp hebben lichte kleuren: de muren zijn wit/beige en de daken lichtblauw, grijs of zwart.

Behalve de woningen van Het Groene Dak: die zijn zandkleurig en hebben rode dakpan-daken. De oprichters van het Het Groene Dak, het eerste ecologische woonproject van Utrecht, waren rond 1990 naarstig op zoek naar een geschikte plek voor het project, en hen kwam op het laatste moment ter ore dat een stuk grond naast de A27 nog beschikbaar was. Omdat bij een ecologisch project nu eenmaal ecologische materialen passen, mocht de bouw wat afwijken van de gehanteerde leidraad in Voordorp.

Aan de westkant van Voordorp liggen de mooiste woningen van Voordorp, ontworpen door Theo Bosch: zeven blokken gestapelde woningen en vijf rijen eensgezinswoningen: aan de Aartsbisschop Romerostraat, Thomas Masarykstraat, Kemal Atatürkstraat en Pal Maletterstraat. Al deze woningen hebben geometrische vormen en zijn gepleisterd in pasteltinten: lichtgeel/crème met een lichtblauwe plint.

De gestapelde woningen hebben afgeronde hoeken. Aan de kant van de Romerostraat hebben ze hoge glazen erkers en aan de Pal Maletterstraat golfvormige balkons met slanke stalen balustrades. Ze lopen getrapt in hoogte af van vijf naar drie verdiepingen en zijn gedeeltelijk via een open galerij bereikbaar.

De hoogte van de woningen neemt af in de richting van het groen bij Ons Buiten en de spoorweg. Daar staan de eensgezinswoningen.

De rijen eensgezinswoningen hebben aan de tuinkant een doorlopende strook serres, die deel uitmaken van de woonkamers, en aan de uiteinden van de rijen bevinden zich ronde aanbouwen. Op de zolderverdiepingen is in het midden een halfronde glazen dakstrook, die voor licht en uitzicht zorgt op de groene omgeving.

De woningen ontworpen door Theo Bosch hebben in 1993 de Rietveldprijs gewonnen. In het juryrapport stond: “De ontspannenheid van het landleven, die in menige uitbreidingswijk wordt vernietigd door de doodse strengheid van het gemiddelde woningbouwplan, is in dit complex op bewonderenswaardige wijze gehandhaafd.”¹¹

Op de site *archiwijzer* wordt opgemerkt: “De jury concludeerde dat Bosch de beste facetten van het landelijk met het stedelijk leven 'op ontspannen wijze' had weten te combineren, en iedere vorm van saaiheid had weten te vermijden.”¹²

¹¹ Arjan den Boer: *Nieuwe monumenten 1970-2000: Gepleisterde woningen in Voordorp*:
<https://www.duic.nl/cultuur/nieuwe-monumenten-19702000-gepleisterde-woningen-in-voordorp/>

¹² <https://www.bonas.nl/archiwijzer/gegevens.php?inr=0104.00036>

De informatie over de woningen van Theo Bosch is gebaseerd op dit artikel en op het artikel in de vorige noot.

4. Hart van Voordorp

‘Het hart van Voordorp’, zo noemen bewoners tegenwoordig het centrumgebied. Het is een rustige, groene en open plek tussen de woningen in. Bovenstaande foto toont het uitzicht vanaf een woning aan de overkant van de Romerostraat. Links staan twee gebouwen van tweehoog: het leegstaande café met daarboven twee woningen, en Villa Kakelbont, het kinderdagverblijf. De foto is in maart 2021 genomen: de kersenboomgaard staat in bloei. Rechts daarvan ligt buurtmoestuin De Voortuin. Achter de bomenrij ligt tuinderscomplex Ons Buiten.

Hoe wordt het parkje zoal gebruikt?

Allerlei mensen komen er allerlei dingen doen.

Jaarlijks bloeien de kersenbomen. Dat trekt veel mensen, die tussen de bomen rondlopen en foto's maken.

In de lente, zomer en najaar is het parkje een plek om te zonnen, te picknicken en te feesten. Als het in de zomer erg warm is bieden de schaduwplekken onder de bomen soelaas tegen de hitte binnenshuis.

Mensen maken er een wandeling en laten er diverse malen per dag hun hond uit.

Kinderen voetballen er, spelen verstoppertje, tikkertje en rennen over de heuveltjes. Als er sneeuw ligt sleeën en skieën ze er, gooien sneeuwballen en maken sneeuwpoppen.

Voor jongeren is het parkje, en vooral het paviljoen, een favoriete ontmoetingsplek waar ze niemand storen.

Turkse bewoners drinken er thee met elkaar en leggen er contact met andere bewoners.

Er wordt dagelijks sport beoefend: golf op de heuveltjes, Tai Chi, badminton en voetbal.

Vanaf maart 2020, in coronatijd, is het parkje nog belangrijker geworden als ontmoetings- en vergaderplek, als recreatieplek en om in De Voortuin te werken aan de groenten, fruit, kruiden en bloemen.

Klimaatadaptatie

In de sloot tussen Ons Buiten en het parkje zitten beschermde soorten: ringslangen, krabbescheer en modderkruipers. Ondertussen is de waterkwaliteit waarschijnlijk niet best en is het water verzuurd door alle bladafval van de bomen.

In Voordorp bestaan gescheiden water- en regenwaterstromen: een deel gaat naar de rioolwaterzuivering en een ander deel naar deze sloot. Regenwateropvang, dus regenwater naar het parkje toeleiden, zou in Voordorp daardoor niet zinvol zijn. Er kunnen wadi's of

poeltjes in het parkje worden aangelegd, maar dat zou niet echt bijdragen aan klimaatadaptatie.¹³ Voordorp zou pas milieuwinst behalen als er groene daken worden aangelegd en de fijnstofuitstoot van de A27 wordt tegengegaan.

Het groen: Zusterpark Voordorp

In 2021 is een nieuw initiatief ontstaan: Zusterpark Voordorp. Hiermee willen o.a. Ons Buiten, De Voortuin en Het Groene Dak zich aansluiten bij een project van de Utrechtse Heuvelrug om groene lopers te vormen vanaf Utrecht naar de Utrechtse Heuvelrug. Dit project is opgezet omdat het groen steeds meer weggedrukt dreigt te worden door woningbouw en wegen. Op de site staat:

“Geïnspireerd door ‘[London National Park City](#)’: wat als we onze hele leefomgeving beschouwen als een groot Nationaal Park? Wanneer we groen, erfgoed en landschap als uitgangspunt nemen voor groei? En onze woonopgave, mobiliteit en bedrijvigheid hier een plek in geven? In plaats van andersom.

Regio Utrecht is een van de snelst groeiende regio’s van Nederland. Mensen in de omliggende steden en in het Nationaal Park ervaren dat het landschap en de natuur onder druk komen te staan. Daarom werken we samen met de Zusterparken aan groei van draagvlak voor en groei van groen in het stedelijk gebied. We laten letterlijk een aantrekkelijke en groene omgeving groeien: in tuinen, buurten, straten, parken, langs wandelroutes en aan de waterkant. Door kleine dingen te doen, kunnen we samen groene lopers creëren vanuit de stad naar het Nationaal Park en omgekeerd. Zo dragen we ook bij aan een beter klimaat en meer biodiversiteit.”¹⁴

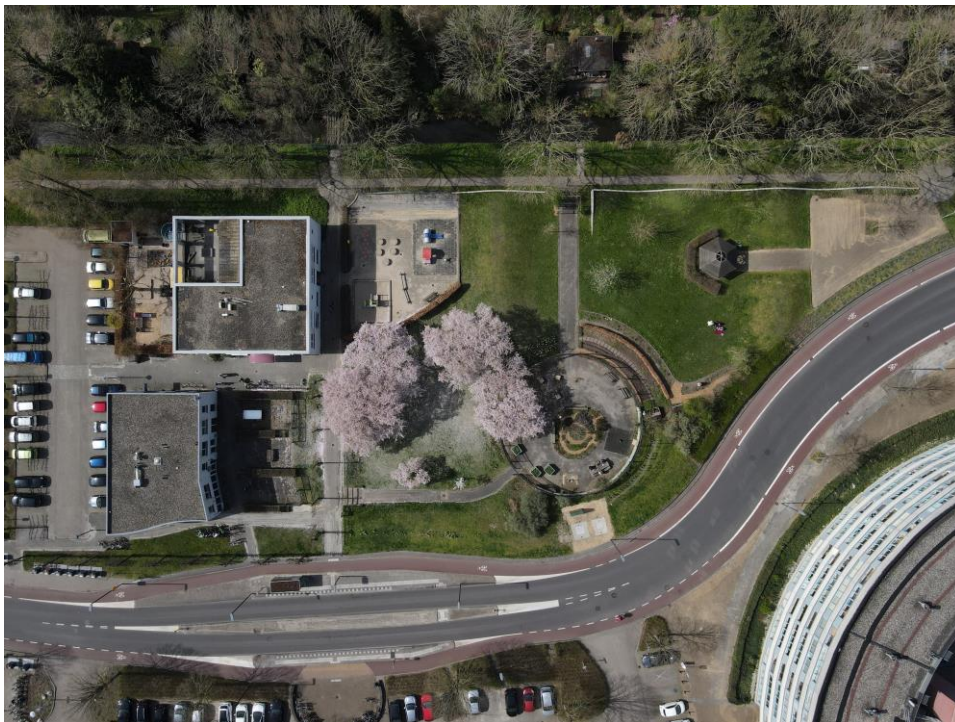

Foto vanuit een drone, maart 2021

¹³ Info bewoners Voordorp, een waterdeskundige en een bioloog

¹⁴ <https://www.np-utrechtseheuvelrug.nl/stichting-npuh/zusterparken/>

5. Weetjes

Geen openbaar kunstwerk

Burgemeester De Ranitz richtte in 1948 het Fonds Stadsverfraaiing op, en sinds 1954 heeft de gemeente Utrecht de 1,5%-regeling waarbij kunst wordt toegepast bij (her)inrichting van een openbaar gebied (pleinen, parken) en bij/in publieke gebouwen.¹⁵

In de jaren negentig deed de gemeente een voorstel tot een kunstwerk aan de Romerostraat, gemaakt door een Duits kunstenaar en hoogleraar. Het werk zou negen metershoge zuilen van beton inhouden, precies in de knik van de straat, aan de rand van het parkje. Er werd een inloopavond voor de buurt georganiseerd, waar de kunstenaar zijn ontwerp toelichtte: het was gebaseerd op de hoogste ideeën van Plato: vrijheid, goedheid en waarheid, en dus in overeenstemming met de 'vrijheidsstrijdersbuurt'.

De hoogleraar vergiste zich, nergens in de geschriften van Plato komt het idee 'vrijheid' voor. Afgezien daarvan viel zijn voorstel niet in goede aarde. Na de inloopavond werd een werkgroep opgericht, die een enquête hield onder Voordorpers. Daaruit bleek dat bewoners dit kunstwerk te megalomaan vonden; ze wilden liever een kleurrijker, vrolijker en horizontaler werk. De werkgroep had een gesprek met de gemeente en deze besloot het kunstwerk wegens gebrek aan draagvlak niet door te laten gaan.

Tot nu toe heeft Voordorp geen kunstwerk in de openbare ruimte. Behalve een schilderij op een muurtje in De Voortuin, aangebracht door Voordorpse kunstenaars.

1996: de eerste deelauto op straat

Rond 1995 zette de gemeente Utrecht, in samenwerking met autoverhuurbedrijven en garagehouders, een deelautosysteem op, het Call-a-Car project. Bewoners konden een deelauto reserveren en ophalen bij diverse garages.

In Voordorp werd de Werkgroep Autodelen opgericht, onderdeel van het Wijkcomité Voordorp. De leden daarvan vonden dat dit project weinig waarde had voor Voordorpers,

¹⁵ <https://www.kunstinopenbareruimte-utrecht.nl/over-de-collectie>

omdat er in Voordorp geen garage was. Een lid van de werkgroep nam contact op met Greenwheels in Rotterdam, en die bleek bereid om als experiment in Voordorp een deelauto op straat te zetten, mits er genoeg abonnees waren.

De abonnees waren geen probleem. Echter, het initiatief stuitte op bezwaar van de gemeente Utrecht, want de huur van een Greenwheels-deelauto bleek sterk te concurreren met de huur die in het Call-a-Car project werd gehanteerd.

Met steun van de gemeenteraad (met name Hans Spekman) en dankzij het feit dat “het uniek was dat een bewonersgroep zich zo actief opstelde”¹⁶ gaf de gemeente alsnog toestemming en kwam de eerste Nederlandse deelautostandplaats-op-straat aan de Pal Maletterstraat, zij het niet als onderdeel van Call-a-Car. Het was een groot succes, en Greenwheels voerde daarna in heel Nederland standpunten op straat in.

Inmiddels zijn er in Voordorp drie punten waar een deelauto van Greenwheels staat.

De A27 en De Gouden Eikel

Ondanks beloften van de gemeente bij de bouw van Voordorp kwam er langs de A27 geen geluidswal en hebben bewoners jarenlang in de herrie gezeten. Pas toen zij het programma *Ook Dat Nog* inschakelden kwam de gemeente in actie. *Ook Dat Nog* reikte de Gouden Eikel uit aan de gemeente. Die werd in 2009 officieel onthuld door de toenmalige wethouder, op de vlonder van de groenstrook langs de A27. Helaas is de Eikel na een aantal jaren spoorloos verdwenen.

Uit deze actie kwam de Werkgroep A27 Voordorp voort. Want de geluidswal bleek het lawaai niet afdoende tegen te gaan, en ook verschenen er steeds meer verontrustende onderzoeksresultaten over de schadelijkheid van fijnstof. Bewoners wilden een overkapping van de weg en schreven gemeente, provincie, Rijkswaterstaat en Tweede Kamer aan, organiseerden bijeenkomsten en gesprekken; alles zonder resultaat. Toen er rond 2010 ook nog een plan voor een verbreding van de snelweg kwam, is de Werkgroep opgegaan in de heel Utrecht-Oost omvattende Kerngroep Ring Utrecht. Momenteel vecht deze middels een beroep bij de Raad van State de beslissing aan om de A27 te verbreden.

¹⁶ Brief Wijkcomité Voordorp aan deelnemers autodelen-project, 24 maart 1996

Ons Buiten: actie 'Geen groen voor poen'

In 2004 werd Ons Buiten opnieuw bedreigd: de gemeente Utrecht vatte weer het plan op er woningen te bouwen. De leden startten de protestactie 'Geen groen voor poen'. Ze schakelden diverse buurtorganisaties en buurtbewoners in, en de wetenschapswinkel van de Universiteit Wageningen hielp met een onderzoek naar de betekenis van het tuinenpark voor de buurt: in 2006 werd het rapport 'De meerwaarde van tuinparken' gepubliceerd.¹⁷

Ons Buiten gooide het roer om: het ging een duidelijker rol vervullen in de buurt, o.a. door leerlingen van de OBS Voordorp tuinieren te leren in schooltuintjes, de dierenweide uit te breiden en bijeenkomsten en activiteiten te organiseren voor en met buurtbewoners.

Zo werd deze groene long voor Voordorp behouden: de gemeente Utrecht besloot Ons Buiten niet op te offeren voor nieuwbouw.

In het gemeentelijk bestemmingsplan 2020 is Ons Buiten tot een gebied verklaard met te beschermen kwaliteiten.

Burgemeester Annie Brouwer werd petemoei van het pasgeboren geitje Annie tijdens de overhandiging van het rapport 'De meerwaarde van tuinparken' in 2006'. Bron foto: noot 10

¹⁷ Dit rapport is te downloaden op: <https://research.wur.nl/en/publications/de-meerwaarde-van-tuinparken-de-betekenis-van-tuinparken-in-een-s>

Verkeersdrukke op de A. Romerostraat

Tussen 2014-2020 is de Veemarktbuurt gebouwd, ten zuiden van Voordorp. Ook is de kruising Sartreweg-Romerostraat veranderd. Door beide ontwikkelingen steeg de verkeersdrukke in Voordorp.

De genoemde kruising was al een heet hangijzer, omdat veel verkeer vanuit de Sartreweg geen voorrang gaf aan fietsers en voetgangers op de Romerostraat. Na veel klachten door bewoners is een aantal jaren geleden voorrang ingevoerd voor verkeer zowel vanuit - als afslaand naar de Sartreweg. Nu nemen echter veel automobilisten een sluiproute vanaf de afslag A27-Veemarkt via de Sartreweg en de Romerostraat richting Prof. Jordanlaan.

Door het stedenbouwkundige ontwerp is de Romerostraat de hoofdnerf en de enige toegangsweg tot Voordorp. Bewoners hopen dat hiermee rekening wordt gehouden en dat mettertijd de sluiproute op een of andere manier minder makkelijk wordt gemaakt.

Op 1 april 2021 is betaald parkeren ingevoerd aan de Sartreweg, in het gebied naast de Veemarktbuurt. Verwacht wordt dat daardoor de parkeerdruk in Voordorp zal toenemen. Of de bewoners ook daar betaald parkeren een goed idee vinden valt nog te bezien.

